

Winfredum vocant, Frisios, Thuringos, Hassos, aliorum Germanorum plures convertit ad Christum, archiepiscopus exinde moguntinus et coloniensis creatus, atque, ut diximus, coronatus martyrio. Ætate Caroli M. christianæ religioni nomen dedere *Charas* Sarmata, *Cusidus* et *Cuba*, filii *Chundi* regis Hunnorum, Saxones et Pannoniam, terrasque Suecorum, Gothorumque incolentes. *Telericus* quoque rex Bulgarorum initiatus est christianæ religionis mysteriis¹.

APPENDIX

SIVE EXTERNARUM RERUM MANTISSA.

Cundibertus, Langobardorum rex, decessit anno 703, regnumque obtinuit *Luitbertus*, puer sub *Asprandi* tutela, extinctus post menses VIII. Successit anno 704 *Raimbertus* filius *Gundiberti*, immatura morte post tres menses sublatus. Regnaverunt itaque ab anno 704 *Aribertus II*², ab an. 712 *Asprandus*, ab an. 713 *Luithprandus*, a quo anno 724 corpus C. P. Augustini ingenti pretio a Saracenis redemptum, e Sardinia Ticinum

¹ Plures hoc sæculo factæ sunt sacrarum reliquiarum translationes. Anno quippe 762 corpus *S. Vincentii* martyris ex urbe Valentia, quam occuparunt Saraceni, translatum fuit in promontorium, *S. Vincentii* exinde appellatum. Sancti Patris *Augustini* exuvie, ut proxima dicendum est appendice, Ticinum fuere translate. *S. Huberti* leodiensis episcopi in ampliorem ecclesiam opera Carolomanni anno 771 adsportatæ fuerunt.

Non solum hoc sæculo amplissima ædificata sunt monasteria, ut verdense anno 708, romanum Græcorum anno 760, et fuldense anno 747; verum etiam abjecta corona prætulere regio paludamento monasticum sagum reges Anglorum *Edilredus* anno 703 et *Cæulphus* anno 737, atque ad Cassini asceterium se conferens *Carolomannus* an. 747.

² *Aribertus* rom. pontifici, ut refert Paulus diaconus, donationem Alpium *Cottiarum* confirmavit. Id innuimus capite i. Alpes illas denominatas aiunt a rege *Cottio*, qui vixit Cæsare Augusto Octaviano imperante. Sunt qui Alpes *Cottias* et Apenninos unam dicunt esse provinciam; quos refellit lib. II, cap. xviii, Paulus Diaconus. Incipere ab Hebriduno oppido Delphinatus, tradit apud Pagium *Itinerarium* burdigalense. A Segusio urbe Pedemontii ducit illarum initium Marcellinus libro XV. A Segusio itidem, vulgo *Susa*, easdem Alpes protrahi usque ad mare Ligusticum, scribit Cluverus lib. II *Geograph.*, cap. xxxii. Comprehendere Genuam et ora ejus maritima, usque ad fines Galliæ, ait Thomassinus, p. 3, lib. I, cap. xxvii, etc.

translatum fuit. Obiit *Luithprandus* an. 744. Regnarunt deinde *Hildebrandus*, *Rachis*, *Aistulphus* et *Desiderius*. *Rachis* regio paludamento prætulit cassinensium monachorum cucullam anno 750. *Aistulphus* anno 752 occupavit exarchatum Ravennæ, qui postea ad R. Ecclesiæ ditionem accessit. Anno 755 Romam cinxit trium mensium obsidione, sed implorante Stephano II Pipini Francorum regis auxilia, coacte pacem inivit. *Desiderius* regnum auspiciatus anno 756 immemor initi pacti et armis impetens Hadrianum; hujus nutu *Carolus Magnus* in Italiam adveniens, anno 764 *Desiderium* bello devicit et captum abduxit in Gallias¹. Ita post annos 206 regnum langobardicum extinctum est apud Italos. Incæperat enim anno 568.

Finem habuit et regnum gothicum in Hispania, ubi post *Egicanem* anno 701 regnavit *Vitiza*; deinde 711 *Rodericus*; quo moderante regnum, Saraceni Arabes anno hegiræ 93, Christi 712, ex Africa in Hispanias migrarunt, et magna urbium ac populorum clade, occiso Roderico, Gothisque fugatis, Cordubæ in provincia Bætica principem locarunt sedem. Cum vero Gothi in Hispanias appulerint duce *Ataulpho*, anno 411, permansit regnum illud gothicum annis trecentenis. Attamen christianorum penitus deletus non est principatus. Astures enim anno 718 regem crearunt *Pelagium*, atque hæc est series successorum. Post *Pelagium* anno 736 regnum indeptus est *Favila*; an 738 *Alphonsus I*; anno 756 *Froyla*; 768 *Aurelius*; 773 *Silo*; 783 *Mauregatus* tyrannus; 789 *Veremundus*, et anno 791 *Alphonsus II* cognomento *Castus*. *Mauregatus* cum Saracenis ferit turpissimam, scelestissimamque pactionem solvendi quotannis tributum centum puellarum virginum, quam abrogavit *Alphonsus*².

In Galliarum regno *Childeberto* successit anno 711 *Dagober-*

¹ *Desiderius* romanæ Sedi abstulit Faventiam et Comaclum de exarchatu Ravennæ. Vide Anastasium in *Hadriano I*. Quæ in Marmore viterbiensi de rege *Desiderio* leguntur, putantur esse commentitia et ab Annio conficta.

² Hujusmodi 100 puellarum tributum commentitium esse, ideoque inter aniles amandandum fabellas hodierni communiter scriptores docent. (*Continuatoris adnotatio.*)

tus II, nominatus a Sigeberto *Clodovæus*; anno 715 *Chilpericus I*; 721 *Theodoricus II*, filius Dagoberti II; an. 742 *Childericus III* cognomine *Stupidus*¹; 752 *Pipinus Brevis* filius Caroli Martelli, Francorum principis, qui e vivis excessit anno 741, XI kal. nov., tribus relictis filiis, quorum *Carolomannus* Austrasiæ, *Pipinus* Franciæ præfecturam obtinuit, et *Ægidius* electus est archiepiscopus rothomagensis. *Carolomannus* vero anno 747 fortunis omnibus abjectis, primum in monte Soracte, deinde in Cassino vitam exercuit monasticam. Obiit rex *Pipinus*² Parisiis an. 768, duobus filiis regibus relictis *Carolo Magno* Sussionibus et *Carolomanno* altero Novioduni. Hoc tamen anno 771 e vivis sublato, rerum potitus est Carolus Magnus. Natus is erat anno 747, aliis 742. Susceperat expeditionem adversus Arabes dominantes Hispanis, et Pompeiopolim³ in suam redegerat potestatem; quum anno 788 Vascones incolæ regionis Navarræ, inter montes Pyrenæos et flumen Iberum, Caroli exercitum ex insidiis aggressi magnum fortissimorum virorum, inter quos Rollandus, Caroli e sorene nepos, numerum memoranda clade deleverunt⁴. Paulo post Saxones Corolus Magnus bello superavit et ad christianam religionem perduxit. Opera Alcuini et Claudi Clementis instituit anno 791 scholam parisiensem. Quoniam, ut supra diximus, an. 800 in Christi natali a Leone III diadema et *Augusti* nomen accepit, agendum de illo rursus in proximi sæculi imperatoribus.

¹ *Childericus* agebat annum ætatis suæ 17, ineptus regno, in monasterium detrusus; uno tantum anno superstes fuit abdicationi. Electus anno 742, dejectus anno 750. Desiit in illo series regum *Merovingiæ* gentis, quæ regnaverat a Clodovæo hucusque annis 270 ab ejus baptismo computatis.

² Anno 754 *Pipinus* exarchatum Ravennæ romano pontifici dono dedit. Vid. Pagium ad an. 796, num. 44, et ad an. 755, num. 6, et supra cap. I in *Stephano II*.

³ Vulgo *Pamplona*.

⁴ In *Roncisvalle*.

Rollando autem, seu Rulando nepoti suo, Carolus M. hoc posuit epitaphium :

Tu patriam repetis, tristi nos orbe relinquis,
Te tenet aula nitens, nos lacrymosa dies.
Sed qui lustra geris octo, et binos super annos,
Ereptus terris, justus ad astra redis.

Quid autem de Saracenis, quos diximus irrupisse in Hispanias? Anno 718 duce *Mazalina* Constantinopoli, quam navibus 1,800 obsederant, attrita igne ac tempestatibus illorum classe, coacti sunt re infecta discedere. Anno 725 evocante Eudone Aquitano in Galliam exundantes, cæsi proximo anno fuerunt a Carolo Martello in Gallia celtica. Rediere tamen an. 729 cum liberis et uxoribus in Galliam narbonensem; inde rursus anno 731 a Carolo Martello expulsi. Masalmas, item Saraceni ductor exercitus, aggressus Turcas incolentes tunc Sarmatiam asiaticam, atque ab iisdem fugatus, rursus contra illos progressus est usque ad portas Caspias, sitas in Media, finibusque Parthorum, iterum ad fugiendum coactus. Inter se dissidentibus Saracenis anno 745 feliciter Constantinus Copronymus intulit bellum, atque innumeros occidit in Syria. Turcæ rursus portis Caspiis effusi anno 767 cum Saracenis pugnarunt. Horum Arviras eligitur anno 777 *Mady*, seu *Muhammed*. Is anno 783 in Asiam irrumpens, ad pacem petendam atque solvendum tributum coegit Irenem. Post Muhammedem anno 698 Saraceni Cappadociam et Thraciam vastarunt, coacta rursus Irene pacem suppliciter flagitare. Electus autem, expirante sæculo, Saracenorū Arviras *Aaron Rachid*.

Mutationi regnorum, barbarorumque excursionibus, quædam alia accedunt commemoranda. Hujusmodi sunt illatæ a christianis clades Saracenorū phalangibus. Enimvero præter ea, quæ diximus de Carolo Martello et Constantino Copronymo, Alphonsus I rex Asturiæ, illos expulit an. 750 e Gallæciæ finibus; *Pipinus* anno 752 e Septumanis, sive Occitania; e Gallia narbonensi anno 856, vel juxta Pagium 755. Tunc vero ultra Pyrenæos, quibus Gallia dividitur ab Hispania, compulsi sunt remeare. In memorata Mazalinæ vel Masalmæ obsidione, pestilentia et fame perierunt Constantinopoli hominum trecenta millia; Mauriani in Africa circa hæc tempora, spreto Evangelio, receperunt Alcoranum; quod scelus admisere nonnulli in Hispania, postquam Arabes interfecerant Rodericum, duo etiam archiepiscopi, ejusdem regis affines, Oppa et Taurisius. Constantinopoli anno 749 demolientibus iconomachis simulacra

sanctorum, repetitis concussionibus augustorum statuas, ædes et palatia terræmotus confregit. Supra mœnia romanæ urbis anno 791 excreverunt Tibridis undæ ¹.

Præter recensitos cap. v ecclesiasticos scriptores, floruerunt circa finem VIII sæculi historici duo, *Georgius Syncellus* et *Georgius Theophanes*. Σύγγελλος nomen erat dignitatis in Græcorum Ecclesiis, et syncelli assistebant secretioribus episcoporum obsequiis. Talis erat Georgii monachi, de quo loquimur, munus, sedente in cathedra C. P. Tarasio. Scripsit autem *Chronicum* ab initio mundi usque ad tempora imp. Maximiani et Maximi. *Theophanes* vero, *Confessor* dictus, quoniam nulla

¹ Non omnia hujus sæculi VIII infortunia narravimus. Anastasius enim refert inundationem Tiberis, quo excrescente supra muros Urbis in humilioribus locis anno 717 domos evertit, vastavit agros ac segetes perdidit. Cedrenus refert hiemem ejusdem anni vehementissimam atque asperrimam, qua per Asiam terra adeo nivibus obducta fuit, ut animantia pleraque ac feræ sylvestres perirent. Ex binis anno 729 apparentibus cometis, quorum alter orientem solem præcedebat, alter vero sequebatur occidentem, futuram ingentem cladem vaticinatus est Beda. Evenerunt anno 746 in Syria terræmotus, quibus corruerunt templa, monasteria et domus, multaque hominum millia extincta sunt, ut historici tradunt; pestilentia, quæ primum invasit Siciliam, deinde cæteras maris insulas, tum Græciam universam, postremo Constantinopolim, ubi lue per triennium grassante, quemadmodum Theophanes refert, cuncta cœmeteria, lacunæ, cisternæ, vineæ etiam et horti, repleta sunt cadaveribus. Syriam rursus ac Mesopotamiam, ut inquit idem historicus, anno 749 adeo excussit, ut aliquæ urbes e propriis sedibus moverentur. Ex dirupta terra prodixit animal humana voce loquens, tradit idem Theophanes. Sunt qui id referunt ad annum proximum 750. Sæviente iterum anno 756 in urbe Constantinopolis pestilentia, tanta civium copia deperit, ut necessum fuerit undique novos colonos traducere, ne vacua incolis desereretur. Inclementia hiemis anno 763 constrictus est Pontus Euxinus glacie triginta cubitis alta, atque proximo vere ann. 764 per Bosphorum in Propontidem perpulit pontus tam ingentia glaciei fragmina, ut his insisterent plusquam triginta homines, ac tuto veherentur per maris undas. Magdeburgum ad Albim situm, omnesque vicinias anno 789 *Slavi*, Vandalorum genus, devastarunt, omniaque loca in ditionem suam redegerunt usque ad Vistulam, finesque Sarmatiæ. Pestis, quam diximus sævisse anno 746, et duobus sequentibus Constantinopoli, occisione tam dira, ut cadaveribus tumulandis deesset humus, et quæ e Calabria et Sicilia fertur erupisse, ea erat, quam vulgo a signo epidemico appellant *Eubonis*. Bubo autem βουβών, est glandula inter femur et coxendicem ad latera pubis, aut in illis quibusvis partibus corporis nascens.

ratione adduci potuit a Leone Armenio ad εικονοδοξίαν reprobandam, ab anno 1 Diocletiani 284 usque ad primum ejusdem Leonis, nimirum 813 edidit conciso stylo *Chronographiam*, quam mutila, et pro vitio sæculi rudi interpretatione apposuit historiæ ecclesiasticæ Anastasius Bibliothecarius. *Eginarthus*, sive *Eginhardus*, Caroli Magni cancellarius, ejusdem principis vitam conscripsit ¹. Lusit demum carmine tolerabilis pro sæculi barbarie versificator *Ethelwolphus* Berenicus Anglia, cujus nomen illustris Vossius interpretatur *nobilem Lupum*.

¹ De *Eginarcho* Jacobus Curio et christianus Matthiæ narrant, captum amore *Immæ*, filiæ Caroli Magni et Hildegardis, noctu ad illam accessisse, relictis in nive pedum suorum vestigiis, atque ab eadem compressa *Imma* in suos sublatum humeros, ne detegeretur flagitium, ad locum hospitio proximum fuisse adportatum, elegantissimamque juvenulam per eadem vestigia caute observata, ad proprium rediisse cubiculum; re tamen comperta, ex impressa in nive *Eginarcho* pedum forma, imperatorem consulentem honori filiæ, ac timori *Eginarcho*, quem senatus plenis suffragiis ad acerbissima supplicia damnaverat, huic *Immæ* nuptias, admittentibus omnibus, conciliasse.